

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 72/2004(1))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΡΙΝΑΣ ΠΑΓΙΑΤΣΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ «ΑΝΤΕΝΝΑ»

Ημερομηνία Απόφασης 17 Οκτωβρίου, 2005

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Νίκου Παπαμιχαήλ, Μαίρης Κουτσελίνη και Μαρίας Δωρίτη, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στη παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου διερευνά κατόπιν παραπόνου καταγγελίας τις από μέρους του σταθμού παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(ε) και 26(1)(στ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), του **κανονισμού 21(3)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), και της **παραγράφου 8(2)** του Μέρους I του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για τα Ηλεκτρονικά Μέσα ΜΜΕ (Παράρτημα VIII) των πιο πάνω Κανονισμών.

Το άρθρο **26(1)(ε)** αναφέρει:

«Οι εκπομπές κάθε αδειούχου σταθμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές – του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου».

Το άρθρο **26(1)(στ)** αναφέρει:

«Οι εκπομπές κάθε αδειούχου σταθμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές- του σεβασμού των ιδεωδών της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων»

Ο κανονισμός **21(3)** αναφέρει:

«οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σε όλες τις εκπομπές διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από το σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που να οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας»

Η παράγραφος **8(2)** αναφέρει:

«Οι δημοσιογράφοι κατά την ενάσκηση του λειτουργήματός τους- (2) επιδεικνύουν την αρμόζουσα ευαισθησία σε θέματα που αφορούν την εθνική ασφάλεια και είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην παρουσίαση θεμάτων όπως η βία, το έγκλημα, ο ανθρώπινος πόνος και ο θάνατος καθώς και πληροφοριών ή εικόνων που μπορούν να προκαλέσουν πανικό ή φρίκη ή αποτροπιασμό».

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. 28.7.2004 έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(ε)** και **26(1)(στ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), του **κανονισμού 21(3)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), και της **παραγράφου 8(2)** του Μέρους I του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για τα Ηλεκτρονικά Μέσα ΜΜΕ (Παράρτημα VIII) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), για οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή/ και παραστάσεις και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού όπως δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Στην προαναφερθείσα επιστολή τονίστηκε επίσης ότι σε περίπτωση που δε ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του σταθμού εκτίθενται στα πιο κάτω υπό στοιχεία:

1. Στις **20.5.2004** μεταξύ των ωρών 20:00 και 21:00, στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα το θάνατο Αυστραλής στη Λεμεσό. Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ αναφέρθηκαν από τον δημοσιογράφο λεπτομέρειες για την προσωπική ζωή της νεκρής χωρίς να διασφαλίζεται ο σεβασμός της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου της κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(ε)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του σχετικού ρεπορτάζ αναφέρθηκαν τα εξής:

Παρουσιαστής: «Υπερβολικές δόσεις κοκαΐνης και σεξ έστειλαν στο θάνατο τη νεαρή Αυστραλέζα...», Ρεπορτάζ: «...Μεγάλες δόσεις νοθευμένης κοκαΐνης σε συνδυασμό με αλκοόλ και σεξ φέρονται να έδωσαν οι δύο ύποπτοι στη Νικόλ Ρόουζ Μπεναίς που εντοπίστηκε νεκρή χθες το μεσημέρι στο σπίτι του εικοσιτετράχρονου που γνώρισε πριν από μια βδομάδα...», «...Αυτό κατέθεσε στο νοσοκομείο όπου έγινε ακροαματική διαδικασία για προσωποκράτηση των δύο υπόπτων, ο αστυνομικός ανακριτής προσθέτοντας ότι ο εικοσιτετράχρονος ήρθε σε συνουσία με τη νεκρή μέσα σε γυναικείες τουαλέτες μετά που την χορήγησε ναρκωτικές ουσίες . Ακολούθως υποστήριξε ο ανακριτής, ο ύποπτος μαζί με τον εικοσιπεντάχρονο φίλο του την οδήγησαν στο σπίτι του και εκεί αφού και πάλι έκαναν ομαδική χρήση, ο δεύτερος ύποπτος ήρθε και αυτός σε σεξουαλική επαφή με τη νεαρή...»

2. Στις **20.5.2004** μεταξύ των ωρών 20:00 και 21:00, στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα το θάνατο Αυστραλής στη Λεμεσό. Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ αναφέρθηκαν από τον δημοσιογράφο λεπτομέρειες για την προσωπική ζωή της νεκρής χωρίς να διασφαλίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα της κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(στ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7 (I) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύει το λεκτικό που αναφέρθηκε στο υποστοιχείο 1.

3. Στις **20.5.2004** μεταξύ των ωρών 20:00 και 21:00, στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα το θάνατο Αυστραλής στη Λεμεσό. Κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ αναφέρθηκαν από τον δημοσιογράφο λεπτομέρειες για την προσωπική ζωή της νεκρής χωρίς να διασφαλίζεται ο σεβασμός της προσωπικότητας, της υπόληψης και του

ιδιωτικού βίου της κατά παράβαση της παραγράφου **21(3)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύει το λεκτικό που αναφέρθηκε στο υποστοιχείο 1.

4. Στις **20.5.2004** μεταξύ των ωρών 20:00 και 21:00, στα πλαίσια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού μεταδόθηκε ρεπορτάζ με θέμα το θάνατο Αυστραλής στη Λεμεσό. Το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ αναφέρθηκαν από τον δημοσιογράφο λεπτομέρειες για την προσωπική ζωή της νεκρής οδηγεί στο ότι ο δημοσιογράφος δεν επέδειξε την αρμόζουσα ευαισθησία κατά παράβαση της **παραγράφου 8(2)** του Μέρους I του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για τα Ηλεκτρονικά ΜΜΕ (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύει το λεκτικό που αναφέρθηκε στο υποστοιχείο 1.

Ο σταθμός με επιστολή του ημερομ. 18.1.2005, ανέφερε ότι ο φάκελος της υπόθεσης είχε παραπέσει και παρακάλεσε όπως του δοθεί παράταση για υποβολή παραστάσεων του μέχρι τις 10.2.2005.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 20.1.2005, πληροφόρησε το σταθμό ότι του παραχωρείται παράταση μέχρι τις 10.2.2005.

Στις 3.2.2005 ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του σταθμού κ. Λουκής Παπαφιλίππου σε επιστολή του επισύναψε την έκθεση του Διευθυντή Ειδήσεων του σταθμού, την οποία όπως δήλωσε, ο σταθμός υιοθετεί. Συγκεκριμένα στην επιστολή αναφέρονται τα εξής:

«1. Διαβιβάζω την Έκθεση του Διευθυντή Ειδήσεων που επεξηγεί τα γεγονότα. Ο Σταθμός την υιοθετεί.

2. Η παρούσα διαδικασία δεν μπορεί να προχωρήσει λόγω νομικού κωλύματος.

3. Θα παραστώ κατά την ακρόαση της υπόθεσης - αν αποφασίσετε να προχωρήσετε.

4. Αν αποφασίσετε να προχωρήσετε, ζητώ να μου δοθεί αυτούσιο το πόρισμα του ερευνόντος λειτουργού και να επιθεωρήσω τον διοικητικό φάκελο για σκοπούς υπεράσπισης.

5. Ταυτόχρονα τονίζω την ανάγκη εύλογου χρόνου ειδοποίησης για προετοιμασία της μαρτυρίας που θα προσαχθεί π.χ. ειδοποίηση 20-25 μέρες είναι απόλυτα αναγκαία.»

Η Έκθεση του Διευθυντή Ειδήσεων του σταθμού αναφέρει τα εξής:

«Σχετικώς με την ανωτέρω υπόθεση παρακαλώ λάβετε υπόψιν τα ακόλουθα:

1. Ο θάνατος της αυστραλής γυναίκας υπήρξε αφύσικος και για στην υπόθεση αναμίχθηκε η αστυνομία για να εξακριβωθούν τα ακριβή αίτια του θανάτου της. Επομένως ο θάνατος της έγινε δημόσιο γεγονός πολύ περισσότερο που κατά την αστυνομία έγινε χρήση νοθευμένης κοκαΐνης που σε τελική ανάλυση οδηγεί σε εγκληματική ενέργεια.
2. Η παραπονούμενη που έδωσε τηλεφωνικώς το έναυσμα στην Αρχή να κάνει έρευνα σε βάρος του Σταθμού ανέφερε κατά την έκθεση της Αρχής ότι το ρεπορτάζ «περιείχε αχρείαστες και ενοχλητικές λεπτομέρειες για το θάνατο Αυστραλής στη Λεμεσό, ότι δηλαδή η κοπέλα ήρθε σε συνουσία με άντρες πριν κάνει χρήση ναρκωτικών»
3. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα όσα αναφέρθηκαν στο ρεπορτάζ, αποτελούσαν μέρος της ακροαματικής διαδικασίας για την κράτηση των δύο υπόπτων και ουδεμία λεπτομέρεια άλλη δεν προσετέθη, ούτε μεταδόθηκαν λεπτομέρειες σεξουαλικών πράξεων παρά μόνον η λέξη συνουσία. Το γεγονός ότι η αυστραλή ήλθε σε συνουσία με άντρες μεταδόθηκε επειδή αποτελούσε – κατά την αστυνομία- μέρος της αλληλουχίας των γεγονότων που οδήγησαν στον αφύσικο θάνατο της άτυχης γυναίκας αφού η πράξη της συνουσίας ήταν συνδεδεμένη με τη χρήση νοθευμένης ηρωίνης.
4. Ως διευθυντής ειδήσεων πιστεύω ότι οι ισχυριζόμενες παραβάσεις δεν ευσταθούν.»

Στις 20.5.2005, η Αρχή με επιστολή της πληροφόρησε το σταθμό ότι έχει κάνει δεκτό το αίτημα για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, και κάλεσε το σταθμό να εμφανιστεί στα γραφεία της Αρχής στις 25.5.2005 και ώρα 10:00 π.μ. για τον πιο πάνω σκοπό.

Στις 30.5.2005 ο δικηγόρος του σταθμού κ. Γιώργος Βαλιαντής με επιστολή του αναφέρει τα εξής:

«Στις 25/5/2005 επισκέφθηκα την Αρχή για να επιθεωρήσω τους διοικητικούς φακέλους των ως άνω υποθέσεων, σύμφωνα με την επιστολή σας ημερ. 20/5/2005, η οποία είχε κάνει δεκτό το σχετικό αίτημα του σταθμού.

Έχω παρατηρήσει ότι και από τους δύο διοικητικούς φακέλους έλειπε το εσωτερικό σημείωμα που συντάσσει ο ερευνών λειτουργός πριν την ακρόαση κάθε υπόθεσης ενώπιον της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης (ο ερευνών λειτουργός συντάσσει συνολικά 2 σημειώματα. Το ένα είναι το πόρισμα το οποίο μας έχει αποσταλεί και το άλλο είναι εσωτερικό σημείωμα το οποίο ο λειτουργός απευθύνει προς τον Πρόεδρο και Μέλη της Αρχής με σκοπό να θέσει ενώπιον της όλες τις ενέργειες που έχουν συνολικά γίνει σε σχέση με κάθε υπόθεση η οποία τίθεται ενώπιον της για ακρόαση).

Θεωρούμε σημαντικό να λάβουμε γνώση του περιεχομένου του πιο πάνω σημειώματος γιατί είναι μέρος ουσιαστικό του διοικητικού φακέλου.

Ως εκ τούτου, παράκληση μας θα ήταν να ορίσετε νέα ημερομηνία για επιθεώρηση των διοικητικών φακέλων, αφού φυσικά συμπεριληφθεί στους φακέλους και το πιο πάνω σημείωμα.

Ως τότε, οφείλουμε να θεωρούμε ότι η διαδικασία επιθεώρησης των διοικητικών φακέλων για τις δύο πιο πάνω υποθέσεις, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί και επομένως οι υποθέσεις κωλύονται να προχωρήσουν.»

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 16.6.2005 ανέφερε στο σταθμό ότι το σημείωμα του ερευνώντος λειτουργού ετοιμάζεται συνήθως λίγες μέρες πριν την εκδίκαση της υπόθεσης και ως εκ τούτου το σημείωμα δεν υπήρχε στο διοικητικό φάκελο της

υπόθεσης αφού δεν είχε ακόμη ετοιμαστεί. Η Αρχή κάλεσε το σταθμό για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου στις 22.6.2005.

Στις 22.6.2005 ο δικηγόρος του σταθμού κ. Γιώργος Βαλιαντής παρευρέθηκε στα γραφεία της Αρχής και επιθεώρησε τον διοικητικό φάκελο.

Στις 6.10.2005 η Αρχή με επιστολή της κάλεσε το σταθμό σε συνεδρία της την Δευτέρα 17.10.2005 για την εξέταση της υπόθεσης.

Στις 10.10.2005, ο κ. Λουκής Παπαφίλιππου, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ANTENNA σε επιστολή του κατέθεσε γραπτή αγόρευση για να διευκολύνει τη διαδικασία της 17.10.2005 και ανέφερε τα εξής:

«Στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν καταγγελίες εναντίον του σταθμού καθόσον αφορά ρεπορτάζ με θέμα το θάνατο Αυστραλής που είχε μεταδοθεί στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων του σταθμού, στις 20/5/2005 μεταξύ των ωρών 20:00-21:00.

Οι καταγγελίες αφορούν ισχυριζόμενη παράβαση των άρθρων 26(1)(ε) και 26(1)(στ) του Περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1)/98 και του κανονισμού 21(3) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), και της παραγράφου 8(21) του Μέρους I του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για τα Ηλεκτρονικά Μέσα ΜΜΕ (Παράρτημα VIII) των πιο πάνω Κανονισμών.

A) Εξέταση των ισχυριζόμενων παραβάσεων:

I. Ισχυριζόμενη παράβαση του άρθρου 26(1)(ε) του Νόμου

«Οι εκπομπές κάθε αδειούχου σταθμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου».

- Υπάρχει ο ισχυρισμός ότι στο ρεπορτάζ δεν διασφαλίστηκε σεβασμός της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου της νεκρής Αυστραλής! Ο ισχυρισμός αυτός είναι εντελώς απαράδεκτος: Φορείς του γενικού δικαιώματος στην προσωπικότητα (από το οποίο απορρέουν το δικαίωμα του σεβασμού της τιμής, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου), μπορούν να είναι μόνο ζωντανοί άνθρωποι! Προς απόδειξη παραθέτω τα ακόλουθα:

➤ Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη:

«**άτομο**» είναι «ο κάθε άνθρωπος χωριστά και κατ' αντιδιαστολή προς τους άλλους και προς το σύνολο των ανθρώπων / ο ιδιώτης κατ' αντιδιαστολή όπως την ομάδα, το κοινωνικό σύνολο ΣΥΝ πρόσωπο/ ο άνθρωπος ως πρόσωπο, ως οντότητα ξεχωριστή όπως όπως υπόλοιπους ανθρώπους ΣΥΝ άνθρωπος.

«**Πρόσωπο**» είναι «ο άνθρωπος, το κάθε άτομο ως ξεχωριστή οντότητα.

«**Άνθρωπος**» είναι το έμβυο όν που ανήκει στα πρωτεύοντα θηλαστικά και διαφέρει από τα υπόλοιπα όντα όπως τάξης του λόγω όπως ικανότητάς του να παράγει έναρθρο λόγο και αφηρημένες σκέψεις, έχει συνείδηση όπως δύναμης και όπως αυτοτέλειάς του και τη δυνατότητα ηθικών κρίσεων (ορθού-εσφαλμένου)»

«**Έμβιος**» είναι «όπως που έχει ζωή, που χαρακτηρίζεται από δραστηριότητα των ζωτικών λειτουργιών του»

Το άρθρο 26(1)(ε) λοιπόν αναφέρεται σε άτομα και εφόσον στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουμε άτομο αλλά νεκρό, το άρθρο 26(1)(ε) δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής.

➤ Σύμφωνα με βασικές αρχές του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

Σύμφωνα με τον Π.Δ. Δαγτόγλου (Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Α, παρ. 133) «Η ικανότητα ατομικού δικαιώματος αρχίζει με την γέννηση (το αργότερο) και δεν παύει πριν το **θάνατο** του προσώπου».

Σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα (Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Β, παρ. 152) «Η προστασία που το σύνταγμα κατοχυρώνει για την αξία του ανθρώπου και τη ανθρώπινη αξιοπρέπεια (από την προστατευτική αυτή διάταξη απορρέει και το δικαίωμα στην προσωπικότητα), αρχίζει ήδη πριν από τη γέννηση και αφορά και τον κυοφορούμενο. **Τελειώνει πάντως με το θάνατο** του προσώπου αν και περιλαμβάνει τη σύμφωνη με τη θέληση του θανούντος ή όπως κρατούντες κανόνες ταφή ή καύση όπως σωρού».

Σύμφωνα πάλι με τον ίδιο συγγραφέα (όπως πιο πάνω, παρ.1458) «Προσωπικότητα είναι η ιδιότητα του ανθρώπου ως προσώπου, ως ελλόγου δηλαδή και εξατομικευμένου όντος».

Ο νεκρός δεν είναι πιο άνθρωπος καθώς δεν υπάρχει, δεν είναι δηλαδή όν και σίγουρα δεν είναι έλλογος.

Το άρθρο 1 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1948 ορίζει ότι:

«All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.»

Τα ανθρώπινα όντα έχουν λοιπόν ως χαρακτηριστικό τους γνώρισμα την λογική και την συνείδηση. Οι νεκροί δεν είναι φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σύμφωνα τέλος με τον Γ.Κ. Καράκωστα (Προσωπικότητα & Τύπος, εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ 69) «Η εξωτερική τιμή, η λεγόμενη και συναλλακτική τιμή ή υπόληψη, καταλαμβάνει την κοινωνική καταξίωση του ανθρώπου, την αναγνώριση του, την καλή του φήμη ή γενικότερα το «όνομά του». Μέσω του χαρακτήρα, της κοινωνικής συμπεριφοράς και προσφοράς, η εξωτερική τιμή έρχεται να προστεθεί στον πυρήνα αξιών

που συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη γέννηση μέχρι το θάνατο του, δηλαδή στην εσωτερική τιμή».

Από όλα τα πιο πάνω καθίστανται αντιληπτό ότι οι νεκροί δεν είναι φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων και επομένως δεν μπορεί να γίνει λόγος για προσβολή της προσωπικότητας της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου αυτών.

Άλλωστε και η διατύπωση του άρθρου 26(1)(ε) δεν αφήνει αμφιβολίες για την πιο πάνω θέση, καθώς κάνει λόγο για «άτομο».

2. Ισχυριζόμενη παράβαση του άρθρου 26(1)(στ) του Νόμου

«Οι εκπομπές κάθε αδειούχου σταθμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές του σεβασμού των ιδεωδών της δημοκρατίας και των **ανθρωπίνων** δικαιωμάτων»

Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες κατηγορίας, η καταγγελία αυτή περιορίζεται στο δεύτερο σκέλος του πιο πάνω άρθρου που αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ισχύουν όλα όσα έχουμε αναφέρει πιο πάνω για την ισχυριζόμενη παράβαση του άρθρου 26(1)(ε). Και αυτό το άρθρο αναφέρεται σε ανθρώπινα δικαιώματα. Όπως έχουμε πιο πάνω εκτενώς αναλύσει, **ο νεκρός δεν είναι άνθρωπος και σύμφωνα με βασικές αρχές του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φορείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι μόνο ζωντανοί άνθρωποι.**

Κι αυτή η κατηγορία πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτη.

3) Ισχυριζόμενη παράβαση του κανονισμού 21(3)

«οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σε όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό **βίο**, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε **προσώπου**, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην

οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από το σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που να οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά **με κάθε άτομο** ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας»

Ο κανονισμός αυτός ουσιαστικά έχει το ίδιο αντικείμενο προστασίας με το άρθρο 26(1)(ε) του Νόμου, οπότε αν επαναλαμβάνουμε για σκοπούς υπερασπίσεως, όσα έχουμε αναφέρει πιο πάνω για την πρώτη κατηγορία.

Από τη διατύπωση του ίδιου του κανονισμού, προκύπτει ότι **στο προστατευτικό του πεδίο εντάσσονται μόνο πρόσωπα, άτομα, άνθρωποι**. Έχουμε προβεί ήδη σε εκτενή ανάλυση των εννοιών αυτών και έχουμε ήδη παραθέσει τις βασικές αρχές του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που τεκμηριώνουν τη θέση μας ότι **η νεκρή Αυστραλή δεν είναι φορέας ανθρωπίνων δικαιωμάτων**.

Επομένως, και η 3^η κατηγορία πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτη.

4) Ισχυριζόμενη παράβαση της παραγράφου 8(2) του Μέρους 1 του Παραρτήματος VIII της ΚΑΠ10/2000

«Οι δημοσιογράφοι κατά την ενάσκηση του λειτουργήματός τους επιδεικνύουν την αρμόζουσα ευαισθησία σε θέματα που αφορούν την εθνική ασφάλεια και είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην παρουσίαση θεμάτων όπως η βία, το έγκλημα, ο ανθρώπινος πόνος και ο θάνατος καθώς και πληροφοριών ή εικόνων που μπορούν να προκαλέσουν πανικό ή φρίκη ή αποτροπιασμό».

- Η ως άνω αναφερόμενη επίδικη διάταξη, είναι φανερό ότι **δεν ενέχει απαγορευτικό κανόνα και επομένως η Αρχή δεν μπορεί να επιβάλει διοικητικές κυρώσεις για δήθεν παράβαση αυτού**. Από τη γραμματική διατύπωσή της, δεν φαίνεται να υπάρχει απαγορευτικός χαρακτήρας. Ο χαρακτήρας της διατάξεως είναι παραινετικός, όχι

απαγορευτικός: «οι δημοσιογράφοι επιδεικνύουν», δεν αναγράφεται πχ ότι «οι δημοσιογράφοι έχουν την υποχρέωση να...», όπως πχ ορίζει η παράγραφος 7 του Μέρους 1 του Παραρτήματος VIII της ΚΔΠ10/2000. Εάν λοιπόν η Αρχή κρίνει ένοχο το σταθμό για παράβαση του κανονισμού 21(1), τότε θα παραβιασθεί η αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege* καθώς δεν υπάρχει ρητή, ορισμένη και βέβαιη απαγόρευση στην επίδικη διάταξη. **Ο χαρακτήρας της διατάξεως είναι παραινετικός, ευχετικός και όχι απαγορευτικός.** Υποστηρίζουμε λοιπόν ότι δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί αδίκημα από μη τήρηση ορισμένης συμπεριφοράς σταθμού σε σχέση με τον επίδικο κανονισμό και επομένως η τέταρτη κατηγορία πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

- Η παραινέση της επίδικης διατάξεως απευθύνεται προς τους δημοσιογράφους. Η διατυπωθείσα από την Αρχή κατηγορία, αφορά επίσης το «δημοσιογράφο». Δεν μπορώ να καταλάβω πως η Αρχή διερευνά παράβαση εναντίον του σταθμού, ενώ η συγκεκριμένη διάταξη απευθύνεται προς το δημοσιογράφο. Η διάταξη είναι σαφής όπως και σαφείς και οριοθετημένες είναι οι εξουσίες της Αρχής. Η Αρχή δεν μπορεί να επιβάλει κυρώσεις στους σταθμούς για παράβαση διατάξεως που σκοπό έχει να δώσει παραινέσεις στους δημοσιογράφους.
- Άνευ βλάβης των πιο πάνω, θέση μας είναι ότι κατά την παρουσίαση της επίδικης είδησης, επιδείχθηκε κάθε δυνατή ευαισθησία, ώστε και να παρουσιαστεί προσεκτικά και σωστά η είδηση που ταρακούνησε την κοινή γνώμη και να δοθεί η αλήθεια στο κοινό για τα αίτια του αφύσικου αυτού θανάτου. Όλα όσα αναφέρθηκαν στο ρεπορτάζ είναι αληθή και αποτελούσαν μέρος της ακροαματικής διαδικασίας για την κράτηση των υπόπτων, χωρίς να προστεθεί ουδεμία λεπτομέρεια. Και για να μάθει το κοινό **την αλήθεια** για τον αφύσικο αυτό θάνατο, έπρεπε οπωσδήποτε να αναφερθεί τόσο η χρήση ναρκωτικών ουσιών όσο και η συνεύρεσή της με του υπόπτους καθώς και τα 2 αυτά γεγονότα αποτελούν μέρος της αλληλουχίας των γεγονότων που οδήγησαν στο θάνατο της Αυστραλής. Λεπτομέρειες σεξουαλικών πράξεων δεν έχουν αναφερθεί.
- Ενδιαφέρουσα είναι και η εξής προσέγγιση: Στις λεπτομέρειες κατηγορίας αναφέρεται ότι ο δημοσιογράφος, λόγω των λεπτομερειών για την προσωπική ζωή της νεκρής που παρέθεσε, δεν επέδειξε την αρμόζουσα ευαισθησία. Πέραν του ότι οι λεπτομέρειες δεν

αφορούσαν την προσωπική ζωή της νεκρής, αλλά τον τρόπο θανάτου του (και επομένως και αυτή η κατηγορία καθίσταται εντελώς απαράδεκτη) το γεγονός ότι στο ρεπορτάζ **μεταδόθηκε η αλήθεια** και μόνο η αλήθεια των συμβάντων, αυτό από μόνο του είναι ικανό να άρει οποιοδήποτε προσβολή, κι αν ακόμη υπήρχε. Αναφέρω ενδεικτικά αποσπάσματα από το σύγγραμμα του Γ.Κ. Καράκωστα *Προσωπικότητα & Τύπος*, εκδόσεις Σάκκουλα 2000 σελ 97 επ, που αναφέρεται στη σύγκρουση της ελευθερίας του τύπου και του δικαιώματος στην προσωπικότητα: του περιεχομένου του δημοσιεύματος. «Αποφασιστικό για το εάν η εκ μέρους του τύπου επίκληση δικαιολογημένου συμφέροντος συνιστά λόγο που δικαιολογεί την επέμβαση στην προσωπικότητα είναι **το αληθές ή όχι** του περιεχόμενο του δημοσιεύματος. Θα πρέπει, συνεπώς, να γίνει διάκριση μεταξύ αληθών πραγματικών περιστατικών και γεγονότων που δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια, αφενός, και αξιολογικών κρίσεων, αφετέρου. Κατά κανόνα, δικαιολογημένο ενδιαφέρον για τη δημοσίευση ενός γεγονότος υπάρχει μόνο εφ'όσον το γεγονός ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα». Είναι η θέση μας ότι **τα πιο πάνω ισχύουν mutatis mutandis και καθόσον αφορά τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς**. Επίσης, σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα (όπως πιο πάνω, σελ 90-91), «Η αρχή του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος έχει και την εξής συνέπεια: Το καθήκον επιμέλειας το οποίο οφείλει να τηρεί ο τύπος όσον αφορά την παρουσίαση πραγματικών γεγονότων, αμβλύνεται σε περίπτωση **θεμάτων που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα την κοινή γνώμη και βρίσκονται στο κέντρο της επικαιρότητας**, έστω και εάν αυτό έχει επιπτώσεις για την τιμή μεμονωμένων ατόμων».

- Τέλος να αναφέρουμε ότι σχετικότερη είναι και η διάταξη του **άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)**, το οποίο κατοχυρώνει την ελευθερία της έκφρασης και υπό την έννοια της ελευθερίας της γνώμης και υπό το πρίσμα της ελευθερίας αναζήτησεως, λήψεως συλλογής και μεταδόσεως πληροφοριών, ειδήσεων ή ιδεών. Σύμφωνα δε με τον Γ.Κ. Καράκωστα («Το Δίκαιο των ΜΜΕ», εκδόσεις Σάκκουλα, 2003, σελ30) «Η κατοχύρωση της ελευθερίας του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ **καλύπτει όλα τα μέσα μαζικής ενημερώσεως** αποκλείοντας την παρέμβαση διεθνών ή εθνικών αρχών ή οργάνων και εξασφαλίζει

την προστασία σε υπερσυννοριακό επίπεδο – στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της ΕΣΔΑ- ως θετικό δίκαιο με υπερνομοθετική ισχύ- αλλά και ως θεμελιώδης αρχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.» Περαιτέρω, σύμφωνα με την **Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ)**:

- Στην υπόθεση Lingens v. Austria (D.1986), το ΕΔΔΑ τόνισε κατά πρώτο λόγο ότι ο δημοσιογράφος, κατά την άσκηση του επαγγέλματος του οφείλει να επικαλείται **γεγονότα αληθή**. Εφόσον λοιπόν στη προκειμένη περίπτωση όλα όσα αναφέρονται είναι αληθή, το δικαίωμα της ελεύθερης μετάδοσης πληροφοριών, εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ.
- Στην υπόθεση Castells v. Spain, 1992 το ΕΔΔΑ υπογράμμισε ότι η ελευθερία της εκφράσεως **περιλαμβάνει και πληροφορίες και ιδέες που προκαλούν, ταραάζουν ή αναστατώνουν** (information and ideas that offend, shock or disturb)

Επαναλαμβάνω για τα γεγονότα την Έκθεση του Διευθυντή Ειδήσεων ημερ. 1.2.2005.

Β) ΣΥΡΡΟΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ:

Έχω τέλος να παρατηρήσω ότι για τους ίδιους ισχυρισμούς γεγονότων, δηλαδή για το κεντρικό δελτίο ειδήσεων του σταθμού το οποίο έχει μεταδοθεί στις 20/5/2005 μεταξύ των ωρών 20:00-21:00 έχουν απαγγελθεί 4 κατηγορίες.

Αυτή η γραφειοκρατική και αυστηρώς ομιλούντες «βιομηχανική» πρακτική αναμάσησης πολλών διατάξεων του Νόμου και της ΚΔΠ 10/2000 είναι νομικά απαράδεκτη και ενέχει τα στοιχεία της νόθευσης της διαδικασίας με την προκατάληψη της κ. Μαρίνας Παγιάτσου την οποία αψυχολόγητα και χωρίς νομική μελέτη απεδέχθη η Λειτουργός της Αρχής.

Εισηγούμαι τη συνοπτική απόρριψη της υπόθεσης. Τα ναρκωτικά μπήκαν στα δημοτικά σχολεία και ανοίγουν πόρτα για τα νηπιαγωγεία. **Εδώ το κοινωνικό πρόβλημα θυμίζει το θέμα της ταμπακέρας.** Το εγείρω εγώ μπροστά στον λόγο δημόσιας συζήτησης για

λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επιπρόσθετος λόγος απόρριψης είναι ότι όλες οι πρόνοιες του Νόμου 7(1)1998 και της Κ.Δ.Π. 10/2000 που αναφέρει η Λειτουργός συγκρούονται με το άρθρο 19 του Συντάγματος το οποίο υπερισχύει και αυτό πρέπει να εφαρμοσθεί.»

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά συμπεριλαμβανομένης και της βιντεοταινίας με το εν λόγω ρεπορτάζ, καθώς και των γραπτών εξηγήσεων του σταθμού και κρίνουμε ότι δεν στοιχειοθετούνται παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(ε) και 26(1)(στ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1) του 1998 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), του **κανονισμού 21(3)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000), και της **παραγράφου 8(2)** του Μέρους Ι του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για τα Ηλεκτρονικά Μέσα ΜΜΕ (Παράρτημα VIII) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του σταθμού περί γραφειοκρατίας και προκατάληψης, η Αρχή επισημαίνει ότι έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει τα παράπονα του κοινού και ότι η απαγγελία περισσότερων από μία καταγγελιών είναι καθ' όλα νόμιμη.

Όσον αφορά τους λοιπούς ισχυρισμούς που περιέχονται στη γραπτή αγόρευση του σταθμού ημερομ.10.10.2005, η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη την έκβαση της υπόθεσης δεν κρίνει σκόπιμο να τους σχολιάσει.



(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΙΩΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Λ.Λ.

